

Προϋπολογισμός εξόδου από το 3^ο μνημόνιο!

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Ο προϋπολογισμός του 2018 προβλέπει ένα πρωτογενές πλεόνασμα 3,8% του ΑΕΠ, έναντι μνημονιακού στόχου 3,5% του ΑΕΠ. Η επιδίωξη μεγαλύτερου πλεονάσματος είναι συμβατή με τις αβεβαιότητες που υπάρχουν όσον αφορά στην επίτευξη των σχετικά φιλόδοξων στόχων, αφενός του προϋπολογισμού τόσο στα έσοδα όσο και στις δαπάνες και αφετέρου του προβλεπόμενου ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας (2,5%). Οι προκλήσεις στην εκτέλεση του προϋπολογισμού το 2018 προέρχονται κυρίως από την κόπωση που έχει προκαλέσει η συνεχής αύξηση της φορολογικής πίεσης στο διαθέσιμο εισόδημα και από την αυξητική τάση των αμοιβών προσωπικού στο δημόσιο που προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από περαιτέρω (αν και αβέβαιη) συμπίεση των λειτουργικών δαπανών του δημοσίου, καθώς και καθήλωση των κονδυλίων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Επιπλέον, καθώς η χώρα προετοιμάζεται για την έξοδο στις αγορές, η επίτευξη μεγαλύτερου πρωτογενούς πλεονάσματος συμβάλλει στη δημιουργία ενός αποθέματος ασφαλείας, ικανού να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των αγορών στη δυνατότητα του ελληνικού δημοσίου να καλύπτει απρόσκοπτα τις χρηματοδοτικές του ανάγκες χωρίς τη στήριξη των Ευρωπαίων. Η διανομή, βεβαίως, «κοινωνικού μερίσματος», στην πλάτη της ιδιωτικής οικονομίας και χωρίς πρόβλεψη για κάποια φορολογική ελάφρυνση της μισθωτής εργασίας ή των επιχειρήσεων, τείνει να αντιστρατεύεται την επιδιωκόμενη και αναγκαία δυναμική ανάπτυξη. Η «αναδιανομή» προς τις ασθενέστερες κοινωνικές τάξεις έχει νόημα όταν παράγεται νέος πλούτος και όχι μέσω της υπερφορολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό, η αμύχνη συναίνεση των Θεσμών στη διανομή «κοινωνικού μερίσματος» χωρίς κάποια αντισταθμιστικά μέτρα υπέρ της πραγματικής οικονομίας προκαλεί ερωτηματικά για ακόμη μία φορά, ως προς την καταλληλότητα του εφαρμοζόμενου μείγματος οικονομικής πολιτικής, που ασκείται σε βάρος της βιωσιμότητας, της απασχόλησης, των ιδιωτικών επενδύσεων και των ελληνικών επιχειρήσεων.
- Συνεχίζεται η καλή πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης τον Οκτώβριο του 2017, καθώς αυξημένες ασφαλιστικές εισφορές και έσοδα από έμμεσους φόρους αντισταθμίζουν τις απώλειες εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων, την ώρα που η μείωση των δαπανών για συντάξεις αντισταθμίζει την αύξηση άλλων κοινωνικών δαπανών και της μισθοδοσίας του δημοσίου. Παράλληλα, η παραγωγή στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών αυξάνεται για 4^ο συνεχόμενο μήνα (+3% το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017) και οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία ενισχύουν τη δυναμική τους (+7% σε αξία και +3,6% σε όγκο το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017). Επίσης, η καλή πορεία του τουρισμού επιβεβαιώνεται και από την άνοδο του κύκλου εργασιών το 3^ο τρίμηνο του 2017 (+13,9%), ενώ στον τομέα των μεταφορών παρουσιάζεται μικτή εικόνα, με τον κύκλο εργασιών στις θαλάσσιες μεταφορές να εξακολουθεί να καταγράφει απώλειες (-10,2%) και να ενισχύεται σημαντικά στις αεροπορικές και χερσαίες μεταφορές (+6,8% και +12,9% αντίστοιχα). Ταυτόχρονα, ο ρυθμός μείωσης της ανεργίας παρουσιάζει επιτάχυνση από την αρχή του 2017 (20,5% τον Σεπτέμβριο του 2017), με τις καθαρές προσλήψεις να ανέρχονται σε 128,2 χιλ. το διάστημα Ιαν – Νοε 2017 (έναντι 125,1 χιλ. το αντίστοιχο διάστημα το 2016), γεγονός το οποίο μπορεί να αποδοθεί στην άνοδο του τουρισμού και στις ενεργές πολιτικές απασχόλησης που εφαρμόζονται από τον ΟΑΕΔ. Τέλος, το ύψος των μη εξυπηρετούμενων ανομιγμάτων υποχωρεί σταθερά (-5,5% το 1^ο ενιάμηνο του 2017), κυρίως λόγω διαγραφών δανείων, ενώ σύμφωνα με τους νέους στόχους αναμένεται να διαμορφωθεί στο 35,2% των συνολικών ανομιγμάτων το 2019 από 44,6% σήμερα.

Προϋπολογισμός 2018: Προκλήσεις και αβεβαιότητες!

	2016	2017	2018
		ΜΠΔΣ	Εκτίμηση
			Πρόβλεψη
Καθαρά έσοδα	48.954	51.664	48.715
εκ των οποίων:			
Άμεσοι φόροι	21.839	21.525	20.288
εκ των οποίων:			
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων	8.171	9.265	8.269
Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων	3.969	3.522	3.433
Φόρος περιουσίας	3.604	3.317	3.200
Έμμεσοι φόροι	25.680	26.718	26.917
εκ των οποίων:			
ΦΠΑ	15.010	15.545	15.767
Πετρελαιοειδών	1.649	1.836	1.836
Καπνού	711	676	602
Λοιπών	12.650	13.033	13.329
Φόροι κατανάλωσης	9.033	9.536	9.267
Φόρος ασφαλιστρών	408	408	408
Τέλος ταξινόμησης οχημάτων	180	182	243
ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων	4.093	4.402	4.402
Λοιποί ΕΦΚ (καπνού κλπ)	2.964	3.046	2.726
Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων	1.114	1.152	1.168
Λοιποί φόροι κατανάλωσης	275	346	320
Πρωτογενείς δαπάνες	47.913	44.194	44.514
εκ των οποίων:			
Μισθοί και συντάξεις	18.065	12.366	12.217
Ασφάλιση, περιθαλψη και κοινωνική προστασία	15.638	20.268	21.037
Λειτουργικές και άλλες δαπάνες	5.297	5.704	6.173
Έσοδα	4.172	3.617	3.427
Δαπάνες	6.284	6.750	6.750
Συγχρηματοδοτούμενο σκέλος	5.474	5.750	5.750
Εθνικό σκέλος	810	1.000	1.000

**Έσοδα και δαπάνες
Τακτικού
Προϋπολογισμού και
ΠΔΕ (Υπουργείο
Οικονομικών,
Εισηγητική Έκθεση
Προϋπολογισμού
2018)**

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Με την ευγενική χορηγία:

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Quest uni.systems

Ο προϋπολογισμός του 2018

Ο προϋπολογισμός της Γενικής Κυβέρνησης του 2018 (στοιχεία συμβατά με το Μνημόνιο) προβλέπει ένα πρωτογενές πλεόνασμα €7,1 δισ. ή 3,82% του ΑΕΠ έναντι στόχου μνημονιακής υποχρέωσης 3,5% του ΑΕΠ και αποτελέσματος 2017 2,4 % του ΑΕΠ. Το ΑΕΠ αναμένεται να διαμορφωθεί το 2018 σε €184,7 δισ. έναντι €178,6 δισ. το 2017, με την αύξηση του μετά τον πληθωρισμό να υπολογίζεται σε 2,5% (έναντι αύξησης 1,6% το 2017). Με βάση τα εθνικολογιστικά στοιχεία, το πρωτογενές πλεόνασμα ανέρχεται σε €7,7 δισ., με τη διαφορά να καλύπτεται από έσοδα αποκρατικοποιήσεων €380 εκατ. (έναντι πρόβλεψης του Μεσοπρόθεσμου €507 εκατ.) και τη μεταφορά εσόδων από ANFA και SMP (σε δεδουλευμένη βάση), δηλαδή κέρδη του ευρωσυστήματος από την κατοχή ελληνικών ομολόγων που επιστρέφονται στην Ελλάδα, ύψους €314 εκατ. Το πρωτογενές πλεόνασμα των €7,7 δισ. υπερκαλύπτει τις πληρωμές τόκων €6,6 δισ. αφήνοντας ένα πλεόνασμα στον προϋπολογισμό ύψους €1,1 δισ.

Το πρωτογενές πλεόνασμα των €7,7 δισ. υπερκαλύπτει τις πληρωμές τόκων €6,6 δισ. αφήνοντας ένα πλεόνασμα στον προϋπολογισμό ύψους €1,1 δισ.

Όσον αφορά τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τα καθαρά έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού χωρίς εθνικολογιστικές προσαρμογές αναμένεται να διαμορφωθούν σε €50,5 δισ. έναντι €48,7 δισ. το 2017 και €49 δισ. το 2016. Η αύξηση προβλέπεται να προέλθει κατά +€478 εκατ. από άμεσους φόρους (μετά από μείωση κατά -€1551 εκατ. το 2017) και κατά +€473 εκατ. από έμμεσους φόρους (μετά από αύξηση κατά +€1237 εκατ. το 2017). Σημειώνεται ότι το 2017, υπήρξε υστέρηση των άμεσων φόρων κατά €1237 εκατ. έναντι στόχων, κυρίως λόγω μείωσης της φορολογικής βάσης του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών

Η συμπίεση των λειτουργικών δαπανών είναι αμφίβολη, θέτοντας σε κίνδυνο την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων από την πλευρά των δαπανών, ενώ η επιλογή για αύξηση της δαπάνης για μισθούς, με ταυτόχρονη καθήλωση των επενδυτικών δαπανών του Προϋπολογισμού, αναδεικνύει την αντιαναπτυξιακή του διάσταση, τηρουμένων των αναλογιών.

Προσώπων (€996 εκατ.) αλλά και ελαφράς υστέρησης στα έσοδα από το Φόρο Εισοδήματος Νομικών Προσώπων. Η μείωση των άμεσων φόρων και η σημαντική τους υστέρηση έναντι στόχων το 2017 αναδεικνύουν το πρόβλημα της υπερφορολόγησης της ιδιωτικής οικονομίας και, βεβαίως, θέτουν σε αμφισβήτηση τους στόχους που έχουν τεθεί για το 2018. Αντίθετα, στους έμμεσους φόρους, ο στόχος του 2017 υπερκαλύφθηκε, με τα έσοδα να καταγράφουν αύξηση κατά €1237 εκατ. (εκ των οποίων ΦΠΑ +€757 εκατ., ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων +€309 εκατ.), παρά τις απώλειες στους λοιπούς ΕΦΚ (καπνού, κλπ.) κατά -€238 εκατ. λόγω λαθρεμπορίου. Και στους έμμεσους φόρους, παρατηρείται, πάντως, μια κόπωση, εξού και η σχετικά μικρή αύξηση των εσόδων που προβλέπεται για το 2018, και η οποία βασίζεται κυρίως σε μια αύξηση κατά €277 εκατ. στους λοιπούς ΕΦΚ (καπνού, κλπ.), κατηγορία όπου τα έσοδα μειώθηκαν κατά €238 εκατ. το 2017. Άρα, και στους έμμεσους φόρους, η πρόβλεψη για το 2018 είναι μάλλον παρακινδυνευμένη.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού αναμένεται να μειωθούν περαιτέρω κατά -€1,3 δισ. το 2018, μετά από μείωση τους κατά -€3,4 δισ. το 2017. Οι λειτουργικές δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν κατά -€840 εκατ. (ενώ αυξήθηκαν κατά €876 εκατ. το 2017). Οι δαπάνες για μισθούς κυρίως προβλέπεται να αυξηθούν κατά +€443 εκατ. ενώ οι δαπάνες για ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία να μειωθούν κατά -€1599 εκατ.

(λόγω περαιτέρω περικοπής συντάξεων). Την ίδια ώρα σημειώνεται αδυναμία αύξησης του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων το 2018, που παραμένει καθηλωμένος στο επίπεδο του 2017 (€6,75 δισ.). Από τα δεδομένα αυτά, προκύπτει ότι η συμπίεση των λειτουργικών δαπανών είναι αμφίβολη, θέτοντας σε κίνδυνο την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων από την πλευρά των δαπανών, ενώ η επιλογή για αύξηση της δαπάνης για μισθούς, με ταυτόχρονη καθήλωση των επενδυτικών δαπανών του Προϋπολογισμού, αναδεικνύει την αντιαναπτυξιακή του διάσταση, τηρουμένων των αναλογιών.

Στον πίνακα **Δ01** εμφανίζονται στοιχεία δημοσιονομικής διαχείρισης των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και των νοσοκομείων για το 2017 και 2018. Όσον αφορά στα ασφαλιστικά ταμεία, το ταμειακό έλλειμμα ανήλθε σε €14,1 δισ. (ή 8% του ΑΕΠ) το 2017 και προβλέπεται να μειωθεί κατά €426 εκατ. το 2018 σε €13,7 δισ. ή 7,4% του ΑΕΠ, λόγω αύξησης των εισφορών κατά €368 εκατ. και μείωσης των συντάξεων κατά €174 εκατ. Όσον αφορά τον ΟΑΕΔ, ΟΕΕ, ΟΕΚ, κλπ., η διαχείριση είναι περίπου ισοσκελισμένη, αν και το 2018 θα εμφανισθεί ένα μικρό ταμειακό έλλειμμα €49 εκατ. (έναντι ελλείμματος €6 εκατ. το 2017), καθώς προβλέπεται αύξηση των

	2017 Εκτίμηση	2018 Πρόβλεψη	Δ01: Ισοζύγια Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και Νοσοκομείων <i>(Υπουργείο Οικονομικών, Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2018)</i>
Έσοδα (πλην μεταβιβάσεων και εισπράξεων υπέρ δημοσίου και τρίτων)	16.379	16.688	
εκ των οποίων:			
Ασφαλιστικές εισφορές	12.775	13.143	
Έξοδα (πλην απόδοσης εισπράξεων υπέρ τρίτων)	30.502	30.385	
εκ των οποίων:			
Συντάξεις	28.870	28.696	
Κύρια	(25.532)	(25.322)	
Επικουρική	(3.338)	(3.374)	
Προνοιακές παροχές	1.010	1.094	
Έσοδα (πλην μεταβιβάσεων και εισπράξεων υπέρ δημοσίου και τρίτων)	2.195	2.263	
εκ των οποίων:			
Ασφαλιστικές εισφορές	1.822	1.892	
Έξοδα (πλην απόδοσης εισπράξεων υπέρ τρίτων)	2.201	2.312	
εκ των οποίων:			
Επιδόματα ανεργίας	988	986	
Προγράμματα απασχόλησης	350	450	
Μεταβιβάσεις στο ΙΚΑ	561	575	
Έσοδα (πλην μεταβιβάσεων και εισπράξεων υπέρ δημοσίου και τρίτων)	4.858	4.792	
εκ των οποίων:			
Ασφαλιστικές εισφορές	4.592	4.535	
Έξοδα (πλην απόδοσης εισπράξεων υπέρ τρίτων)	5.060	4.856	
εκ των οποίων:			
Φαρμακευτική δαπάνη	2.270	2.200	
Παροχές ασθένειας	1.745	1.580	
Μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία	888	888	
Έσοδα (πλην μεταβιβάσεων και αντικρουζόμενων εσόδων)	1.031	1.037	
εκ των οποίων:			
ΕΟΠΥΥ	888	888	
Ίδια έσοδα	143	149	
Έξοδα (πλην αντικρουζόμενων εσόδων)	2.311	2.264	
εκ των οποίων:			
Φάρμακα	731	684	
Υγειονομικό υλικό	244	256	
Ορθοπεδικό υλικό	105	126	
Αντιδραστήρια	108	98	
Λοιπά αγαθά	122	94	
Δαπάνες προσωπικού	454	520	
Υπηρεσίες τρίτων	531	465	
Επενδύσεις	16	21	

Το σύστημα ασφάλισης, περίθαλψης, και κοινωνικής προστασίας έχει νοικοκυρευθεί σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία χρόνια. Αυτό που απαιτείται ακόμη να γίνει είναι να συμπίεσθούν περαιτέρω τα ελλείμματα, κυρίως στα νοσοκομεία, τα οποία θα μπορούσαν να αυξήσουν τα ίδια έσοδα τους προσφέροντας καλύτερες υπηρεσίες και χρεώνοντας κάποιες υπηρεσίες υγείας στους ασθενείς που προσφεύγουν σήμερα στα ιδιωτικά νοσοκομεία.

δαπανών για προγράμματα απασχόλησης κατά €100 εκατ. Σημειώνεται ότι με ασφαλιστικές εισφορές €1892 εκατ. το 2018, ο ΟΑΕΔ καταβάλλει €986 εκατ. σε επιδόματα ανεργίας, €450 εκατ. σε προγράμματα απασχόλησης και κάνει μεταβιβαστικές πληρωμές στο ΙΚΑ ύψους €575 εκατ. Όσον αφορά τον ΕΟΠΠΥ, το 2017 εμφανίσθηκε ένα ταμειακό έλλειμμα €202 εκατ. που προβλέπεται να μειωθεί σε €64 εκατ. το 2018, κυρίως λόγω μείωσης των παροχών ασθενείας και της φαρμακευτικής δαπάνης. Ο ΕΟΠΠΥ, με ασφαλιστικές εισφορές €4,5 δισ. περίπου, καταβάλλει €2,2 δισ. για φάρμακα, €1,6 δισ. για παροχές ασθενείας και €0,9 δισ. για πληρωμές στα νοσοκομεία. Τέλος, όσον αφορά τα νοσοκομεία, το διαχειριστικό έλλειμμα του 2017 ανήλθε σε €1280 εκατ. ενώ για το 2018 προβλέπεται το έλλειμμα να συμπίεσθεί σε €1227 εκατ. λόγω περικοπών στα φάρμακα, τα αντιδραστήρια και άλλες προμήθειες, καθώς και τη χρήση υπηρεσιών τρίτων, ενώ ταυτόχρονα προβλέπεται αύξηση των δαπανών προσωπικού, καθώς και των δαπανών για υγειονομικό και ορθοπαιδικό υλικό. Σημειώνεται ότι τα νοσοκομεία χρηματοδοτούνται βασικά από τον ΕΟΠΠΥ (€888 εκατ.), ενώ τα ίδια έσοδά τους παραμένουν περιορισμένα (€149 εκατ.). Τέλος, οι επενδύσεις τους αναμένεται να αυξηθούν σε €21 εκατ. το 2018 από €16 εκατ. το 2017.

Συνολικά, το σύστημα ασφάλισης, περίθαλψης, και κοινωνικής προστασίας έχει νοικοκυρευθεί σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία χρόνια. Αυτό που απαιτείται ακόμη να γίνει είναι να συμπίεσθούν περαιτέρω τα ελλείμματα, κυρίως στα νοσοκομεία, τα οποία θα μπορούσαν να αυξήσουν τα ίδια έσοδα τους προσφέροντας καλύτερες υπηρεσίες και χρεώνοντας κάποιες υπηρεσίες υγείας στους ασθενείς που προσφεύγουν σήμερα στα ιδιωτικά νοσοκομεία. Κάτι, τέτοιο, βεβαίως απαιτεί την εισαγωγή ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων λειτουργίας και διαχείρισης στον ΕΟΠΠΥ και τα δημόσια νοσοκομεία. Όσον αφορά το ασφαλιστικό σύστημα, τα τεράστια ελλείμματα δεν επιτρέπουν τη διαχείριση των ασφαλιστικών εισφορών με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, καθώς χρηματοδοτούν τρέχουσες συντάξεις. Τυχόν αύξηση των εισφορών λόγω ταχύτερης ανάπτυξης θα πρέπει να αξιοποιηθεί όχι σε καταβολή υψηλότερων συντάξεων, αλλά σε δημιουργία αποθέματος συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, για να βελτιωθεί η χρηματοοικονομική λειτουργία του συστήματος και να ενισχυθεί η σύνδεση των συντάξεων με τις καταβαλλόμενες εισφορές. Έτσι, μπορεί να ξεκινήσει και η αξιοποίηση των αποθεματικών μέσω επενδύσεών τους σε περιουσιακά στοιχεία.

Τυχόν αύξηση των εισφορών λόγω ταχύτερης ανάπτυξης θα πρέπει να αξιοποιηθεί όχι σε καταβολή υψηλότερων συντάξεων, αλλά σε δημιουργία αποθέματος συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, για να βελτιωθεί η χρηματοοικονομική λειτουργία του συστήματος και να ενισχυθεί η σύνδεση των συντάξεων με τις καταβαλλόμενες εισφορές. Έτσι, μπορεί να ξεκινήσει και η αξιοποίηση των αποθεματικών μέσω επενδύσεών τους σε περιουσιακά στοιχεία.

Στον πίνακα **Δ02**, παρουσιάζεται το διαχειριστικό ισοζύγιο των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ). Οι ΟΤΑ εμφανίζουν ένα ταμειακό έλλειμμα €3,3 δισ. περίπου, που χρηματοδοτείται κατά €550 εκατ. από επιχορηγήσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και άνω των €3 δισ. από επιχορηγήσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού. Είναι αξιοσημείωτη η προβλεπόμενη αύξηση το 2018 των αμοιβών προσωπικού κατά +€70 εκατ. και των επενδύσεων κατά +€64 εκατ., με τα ίδια έσοδά τους να αυξάνουν μόνο κατά +€51 εκατ.

Στον πίνακα **Δ03**, τέλος, παρουσιάζονται τα διαχειριστικά στοιχεία των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ). Το 2018, οι ΔΕΚΟ προβλέπεται να εμφανίσουν ένα έλλειμμα -€2,2 δισ., έναντι ελλείματος -€2,7 δισ. το 2017, κυρίως, όμως, λόγω της ιδιωτικοποίησης της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, που δεν περιλαμβάνεται στα στοιχεία του 2018. Το 2018, οι δαπάνες θα ανέλθουν σε €3 δισ. περίπου, εκ των οποίων μόνο €0,8 δισ. γίνονται επενδύσεις. Τα έσοδα πωλήσεων ανέρχονται σε €1,4 δισ., εκ των οποίων €0,9 δισ. απορροφώνται στην ουσία από καταπτώσεις

Στόχος είναι η αυτονόμηση της τοπικής αυτοδιοίκησης, κατά το δυνατόν, από τον κρατικό προϋπολογισμό και η ανεύρεση εσόδων από την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων στην τοπική κοινωνία, και, ίσως, η παραμετροποίηση και είσπραξη των φόρων περιουσίας και, αντιστοίχως, η ανάληψη υποχρεώσεων και αρμοδιοτήτων, σε κάποιο βαθμό, για την εκπαίδευση και την υγεία σε τοπικό επίπεδο.

εγγυήσεων, που εξυπηρετούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Σημειώνεται ότι στις ΔΕΚΟ συμπεριλαμβάνονται επιχειρήσεις όπως η ΕΡΤ, τα Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα, η Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία, το Αττικό Μετρό, ο ΟΣΕ, η

	2017 Εκτίμηση	2018 Πρόβλεψη
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	-3.341	-3.349
Έσοδα (πλην μεταβιβάσεων & εισπράξεων υπέρ δημοσίου & τρίτων)	2.637	2.688
εκ των οποίων:		
Αναπαροδοτικά τέλη και δικαιώματα	1.060	1.079
Φόροι, λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	557	575
Λοιπά ίδια έσοδα	485	486
Έσοδα ΠΟΕ	475	489
Έσοδα (πλην απόδοσης εσόδων υπέρ δημοσίου)	5.978	6.037
εκ των οποίων:		
Αμοιβές προσωπικού	2.278	2.348
Προνοιακά επιδόματα	742	739
Επενδύσεις	929	993
Λοιπές λειτουργικές δαπάνες	1.451	1.410

Δ02: Ισοζύγιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης
(Υπουργείο Οικονομικών, Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2018)

	2017 Εκτίμηση	2018 Πρόβλεψη
ΔΕΚΟ	-2.659	-2.206
Έσοδα (πλην μεταβιβάσεων από Τακτικό Προϋπολογισμό και ΠΔΕ και καταπτώσεων εγγυήσεων)	878	777
εκ των οποίων:		
Πωλήσεις	1.384	1.362
Δαπάνες	3.537	2.983
Αμοιβές προσωπικού	633	591
Τόκοι	414	381
Επενδύσεις	1.079	783
Λοιπές δαπάνες	1.411	1.228

Δ03: Ισοζύγιο Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ)
(Υπουργείο Οικονομικών, Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2018)

ΕΡΓΟΣΕ, ο ΟΑΣΑ, η ΣΤΑΣΥ, η Εγνατία Οδός, ο ΟΑΣΘ, ο ΕΟΤ και άλλες.

Και στους ΟΤΑ και τις ΔΕΚΟ, παρατηρείται μια στασιμότητα όσον αφορά την περαιτέρω εξυγίανσή τους. Με την λήξη των Μνημονίων, ανοίγει ο δρόμος για τον επαναπροσδιορισμό του λειτουργικού προτύπου πάνω στο οποίο εδράζεται η τοπική αυτοδιοίκηση. Στόχος είναι η αυτονόμησή της, κατά το δυνατόν, από τον κρατικό προϋπολογισμό και η ανεύρεση εσόδων από την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων στην τοπική κοινωνία, και, ίσως, η παραμετροποίηση και είσπραξη των φόρων περιουσίας και, αντιστοίχως, η ανάληψη υποχρεώσεων και αρμοδιοτήτων, σε κάποιο βαθμό, για την εκπαίδευση και την υγεία σε τοπικό επίπεδο. Όσον αφορά τις ΔΕΚΟ, όσες μεταφερθούν στο Υπερταμείο, αργά ή γρήγορα θα εξυγιανθούν και θα αξιοποιηθούν. Για τις υπόλοιπες, θα πρέπει να υιοθετηθεί ένα μοντέλο διαχειριστικής εξυγίανσης και αποκομματικοποίησης των διοικήσεών τους, στο βαθμό που δεν γίνεται πλέον ανεκτή η αδράνεια κατασπατάλησης των δημοσίων πόρων, όταν περικόπτονται συντάξεις και απομειώνεται η αξία των δημοσίων αγαθών.

Όσον αφορά τις ΔΕΚΟ, όσες μεταφερθούν στο Υπερταμείο, αργά ή γρήγορα θα εξυγιανθούν και θα αξιοποιηθούν. Για τις υπόλοιπες, θα πρέπει να υιοθετηθεί ένα μοντέλο διαχειριστικής εξυγίανσης και αποκομματικοποίησης των διοικήσεών τους, στο βαθμό που δεν γίνεται πλέον ανεκτή η αδράνεια κατασπατάλησης των δημοσίων πόρων, όταν περικόπτονται συντάξεις και απομειώνεται η αξία των δημοσίων αγαθών.

Οικονομικές εξελίξεις

Εκτέλεση προϋπολογισμού γενικής κυβέρνησης:

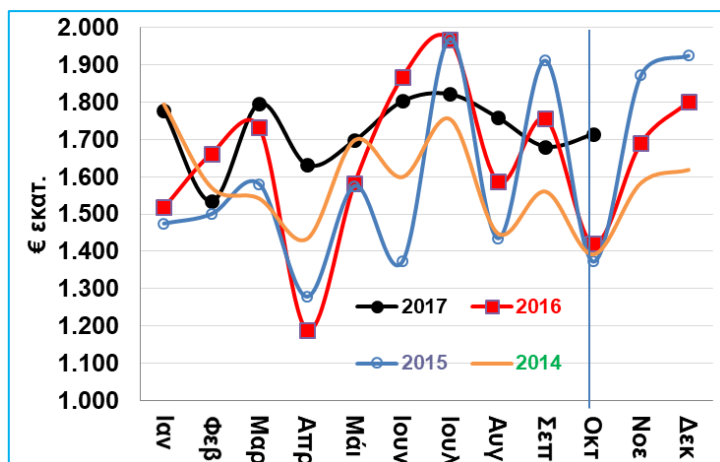
Τον Οκτώβριο το πρωτογενές αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε σε πλεόνασμα €6,4 δισ., από €5,94 δισ. στο πρώτο 10μηνο του 2016 και €5,34 δισ. στο πρώτο 9μηνο του 2017. Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων εξελίξεων σε επίπεδο εσόδων και δαπανών. Καταρχήν, στο επίπεδο των εσόδων καταγράφουμε την αντιστάθμιση δυο αντίρροπων εξελίξεων στο επίπεδο των εσόδων. Πρώτον, τη συνεχιζόμενη, σε σύγκριση με πέρυσι, καλή πορεία των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές (€17,2 δισ. στο πρώτο 10μηνο του 2017 έναντι €16,3 δισ. στο πρώτο 10μηνο του 2016), η οποία όμως με τη σειρά της υποστηρίζεται όχι μόνο από τις αυξημένες εισφορές που έχουν θεσπιστεί από τις αρχές του 2017 αλλά και από την αλλαγή στο χρονισμό πληρωμής τους, καθώς ο Οκτώβριος παραδοσιακά είχε μια μείωση στις καταβολές τους (Δ04).

Δεύτερον, την υστέρηση στα έσοδα από φόρους που υπολείπονται του επιπέδου του 10μήνου του 2016 (€37,8 δισ. στο 10μηνο του 2017 έναντι €38,99 δισ. το αντίστοιχο διάστημα του 2016) κυρίως λόγω της υποχώρησης των εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων (€1,77 δισ. στο 10μηνο του 2017 έναντι €2,92 δισ. το αντίστοιχο διάστημα του 2016) αλλά και τη στασιμότητα των εσόδων από φόρους εισοδήματος φυσικών προσώπων (€6,92 δισ. στο 10μηνο του 2017 έναντι €6,94 δισ. το αντίστοιχο διάστημα του 2016), την οποία αντιστάθμισαν μόνο μερικά η καλή πορεία των φόρων κατανάλωσης (έσοδα ΦΠΑ που όμως περιλαμβάνουν τα λογιστικά και όχι πραγματικά έσοδα ΦΠΑ €296 εκατ. από την παραχώρηση αεροδρομίων €12,28 δισ. στο 10μηνο του 2017 έναντι €12,13 δισ. το αντίστοιχο διάστημα του 2016 και κυρίως λοιποί έμμεσοι φόροι €6,7 δισ. στο 10μηνο του 2017 έναντι €5,6 δισ. το αντίστοιχο διάστημα του 2016).

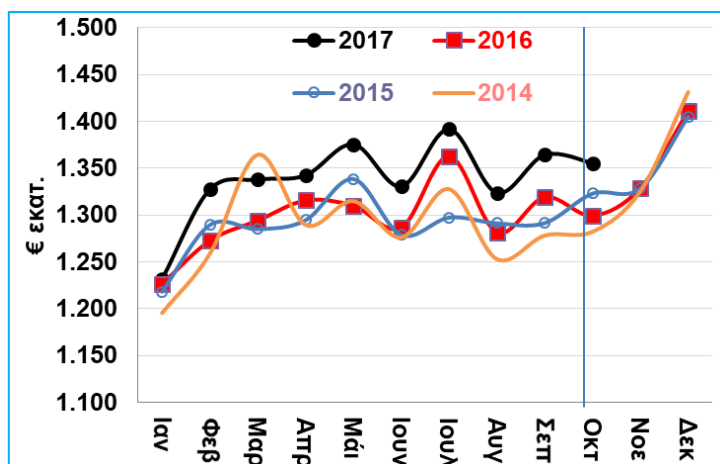
Σε επίπεδο δαπανών, συνεχίζει να καταγράφεται η αύξηση των δαπανών για αμοιβές προσωπικού σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης (€13,4 δισ. στο 10μηνο 2017 έναντι €12,97 δισ. το 2016, Δ05) και η περίπου

ισόποση υποχώρηση των κοινωνικών παροχών (€31,5 δισ. στο 10μηνο 2017 έναντι €32,1 δισ. το 2016). Η τελευταία με τη σειρά της προκύπτει κυρίως από την ταυτόχρονη υποχώρηση των δαπανών για συντάξεις (€24,9 δισ. στο 10μηνο 2017 έναντι €25,9 δισ. το 2016, Δ06) και την αύξηση λοιπών παροχών (€2,74 δισ. στο 10μηνο 2017 έναντι €2,42 δισ. το 2016). Τέλος, βασική συνεισφορά στην υποστήριξη του αυξημένου πρωτογενούς πλεονάσματος έχει η μείωση των κεφαλαιακών μεταβιβάσεων σε φορείς της γενικής κυβέρνησης από €1,27 δισ. σε €617 εκατ. φέτος στο πρώτο 10μηνο, απόρροια της επαναφοράς σε χαμηλότερα επίπεδα των καταπτώσεων εγγυήσεων της γενικής κυβέρνησης που ήταν ιδιαίτερα αυξημένες το 2016 λόγω πληρωμής οφειλών της παλαιάς Ολυμπιακής Αεροπορίας και καταπτώσεων εγγυήσεων δανείων της του ΕΤΕΑΝ.

Δ04: Έσοδα γενικής κυβέρνησης από ασφαλιστικές εισφορές (Υπουργείο Οικονομικών, Οκτ. 2017)

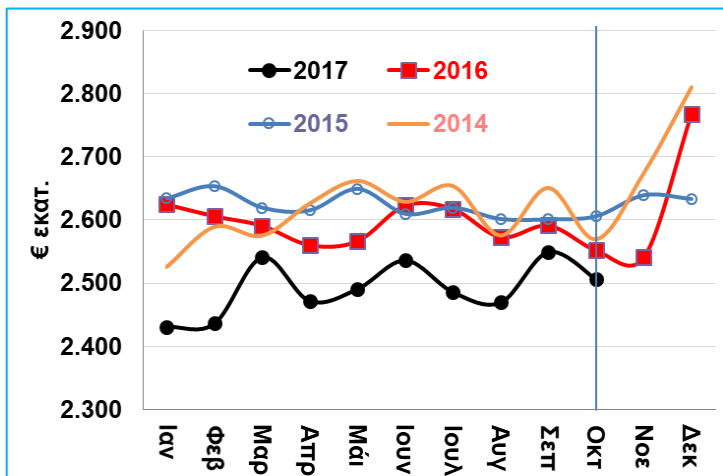

Δ05: Δαπάνες για αμοιβές προσωπικού γενικής κυβέρνησης (Υπουργείο Οικονομικών, Οκτ. 2017)

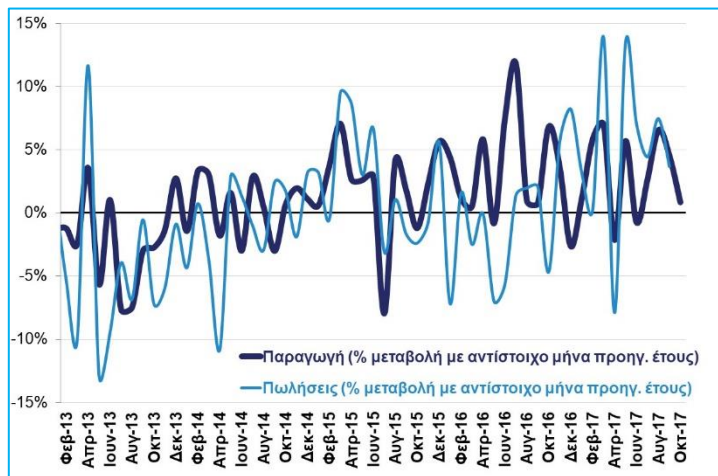

Δ06: Δαπάνες για συντάξεις σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης (Υπουργείο Οικονομικών, Οκτ. 2017)

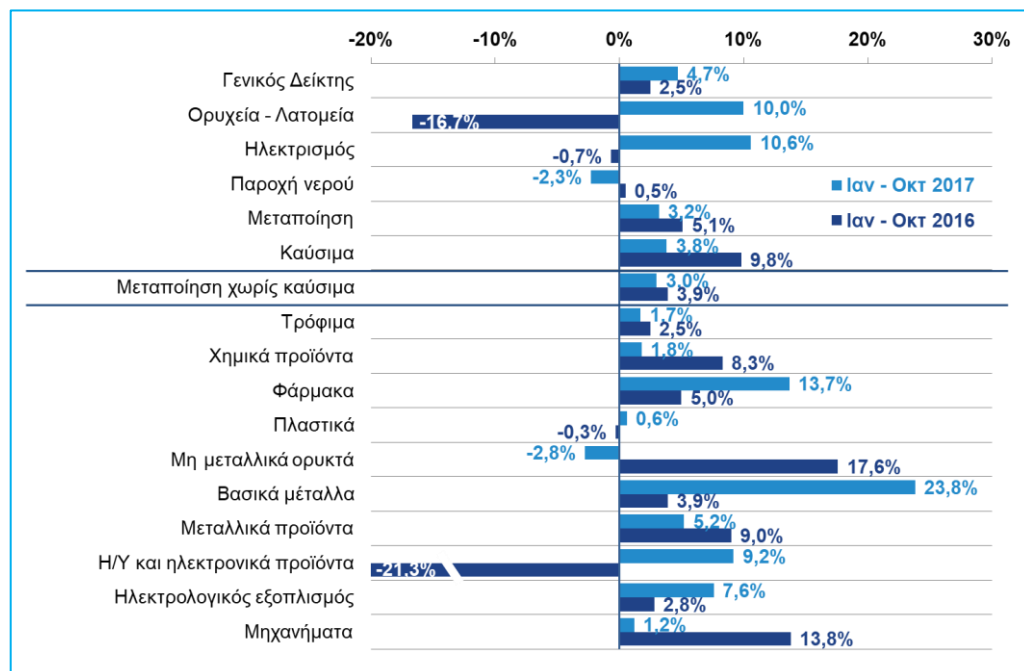

Δ07: Δείκτης παραγωγής και κύκλου εργασιών στη μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή (ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2017)

Βιομηχανική παραγωγή: Ανοδικά για 4^ο συνεχόμενο μήνα κινήθηκε τον Οκτώβριο του 2017 η παραγωγή στη μεταποίηση χωρίς τον κλάδο των πετρελαιοειδών, με τον σχετικό δείκτη να καταγράφει αύξηση +0,9% σε ετήσια βάση, επιπλέον αύξησης +6,8% τον Οκτώβριο του 2016 (Δ07). Στην μεταβολή αυτή συνέβαλε κυρίως η ενίσχυση της παραγωγής στους κλάδους χημικών (+5,9%), φαρμακευτικών προϊόντων (+26,7%), ηλεκτρολογικού εξοπλισμού (+16,9%), πλαστικών (+1%) και τροφίμων (+0,5%), ενώ πτώση σημειώθηκε στους κλάδους παραγωγής μη μεταλλικών ορυκτών (-6,2%) και βασικών μετάλλων (-1,8%). Σημειώνεται ότι η παραγωγή στον κλάδο των βασικών μετάλλων σημείωσε αξιόλογη άνοδο τους προηγούμενους 13 μήνες, γεγονός το οποίο αποδίδεται κυρίως της

δραστηριότητας εταιρειών κατασκευής χαλύβδινων σωλήνων που συμμετέχουν σε μεγάλα κατασκευαστικά έργα. Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017, η παραγωγή στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών εμφανίζει άνοδο +3%, επιπλέον αύξησης +3,9% το αντίστοιχο διάστημα το 2016, με τους περισσότερους κλάδους να κινούνται ανοδικά (Δ08), ιδίως τα βασικά μέταλλα (+23,8%), και τα φάρμακα (+13,7%), ενώ στον κλάδο των μη μεταλλικών ορυκτών η παραγωγή σημείωσε πτώση (-2,8%). Στους υπόλοιπους κλάδους της βιομηχανίας πλην της μεταποίησης, τα ορυχεία/λατομεία και ο ηλεκτρισμός κινούνται ανοδικά κατά το πρώτο δεκάμηνο του 2017 (+10% και +10,6% αντίστοιχα), ενώ ο γενικός δείκτης εμφανίζει άνοδο +4,7%,

Δ08: Δείκτες βιομηχανικής παραγωγής σε βασικούς κλάδους

(ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2017)

επιπλέον αύξησης +2,5% το πρώτο δεκάμηνο του 2016. Η καλή πορεία της βιομηχανικής παραγωγής αναμένεται να συνεχισθεί και τους επόμενους μήνες, δεδομένης της σταθερής βελτίωσης των επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία καθώς και της παραμονής του δείκτη υπευθύνων προμηθειών (PMI) στη μεταποίηση σε επίπεδο πάνω από το όριο των 50 μονάδων (όριο μηδενικής μεταβολής) για 5^ο συνεχόμενο μήνα τον Νοέμβριο του 2017.

Εξαγωγές: Σε θετικό έδαφος για 6^ο συνεχόμενο μήνα παρέμειναν οι ελληνικές εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία τον Οκτώβριο του 2017, ενισχύοντας τη δυναμική που παρουσιάζουν από τις αρχές του 2016 (**Δ09**), ωστόσο το εμπορικό έλλειμμα εξακολουθεί να διευρύνεται καθώς οι αντίστοιχες εισαγωγές αυξάνονται ταυτόχρονα με μεγαλύτερο ρυθμό. Πιο αναλυτικά, οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία ανήλθαν σε €1,8 δισ. τον Οκτώβριο του 2017, έναντι €1,6 δισ. τον Οκτώβριο του 2016, παρουσιάζοντας άνοδο +12,1%. Παράλληλα, οι αντίστοιχες εισαγωγές ανήλθαν σε €3,1 δισ., έναντι €2,7 δισ. παρουσιάζοντας αύξηση +15,4%, με το εμπορικό έλλειμμα να διογκώνεται κατά €220 εκατ.

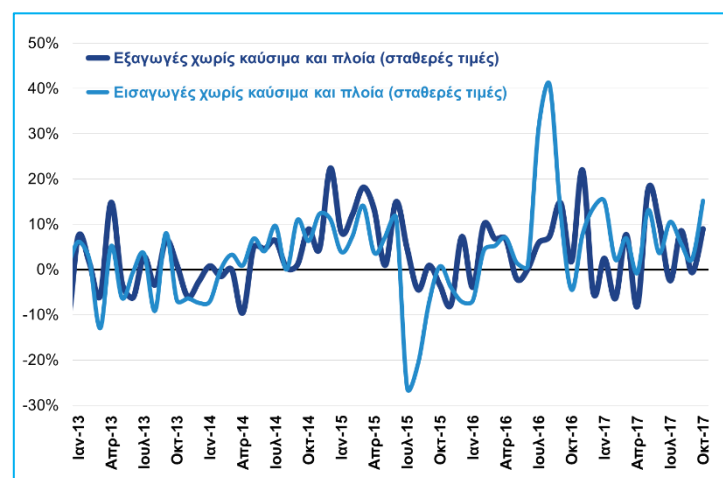
Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017, οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία ανήλθαν σε €16,2 δισ. έναντι €15,2 δισ. το αντίστοιχο διάστημα το 2016 (+7%), με τις περισσότερες κατηγορίες προϊόντων να κινούνται ανοδικά (**Δ10**), ιδίως τα βιομηχανικά προϊόντα, οι εξαγωγές των οποίων παρουσιάζουν άνοδο +10,4%, ενώ αντίθετα οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων υποχωρούν (-2,2%), κυρίως λόγω της πτώσης των εξαγωγών λαδιού (-26,4%).

Κατά το ίδιο διάστημα, οι εισαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία ανήλθαν σε €28,9 δισ. έναντι €26,9 δισ. το αντίστοιχο διάστημα το 2016 (+7,3%) και το εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε σε -€12,7 δισ. από -€11,7 δισ. το αντίστοιχο διάστημα το 2016. Επιπλέον, η άνοδος των εισαγωγών πλοίων (€2,8 δισ. το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017, έναντι €1,9 δισ. το αντίστοιχο διάστημα το 2016), καθώς και η διεύρυνση του ελλείμματος στο ισοζύγιο καυσίμων (€3 δισ. το διάστημα Ιαν - Οκτ 2017 από €1,9 δισ. το διάστημα Ιαν – Οκτ 2016), διέυρυναν

το συνολικό εμπορικό έλλειμμα κατά €2,8 δισ. (-€18,3 δισ. από -€15,5 δισ.).

Σημειώνεται ότι οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία σε σταθερές τιμές παρουσίασαν άνοδο +9,0% τον Οκτώβριο του 2017 και +3,6% το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017 και οι αντίστοιχες εισαγωγές αυξήθηκαν κατά +15,2% τον Οκτώβριο του 2017 και κατά +7,2 το διάστημα Ιαν – Οκτ 2017 (**Δ09**).

Δ09: Μεταβολή όγκου εξαγωγών και εισαγωγών χωρίς καύσιμα και πλοία (ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2017)

Δ10: Εξαγωγές κατά ομάδα προϊόντων (ΕΛΣΤΑΤ και Eurostat, Οκτ. 2017)

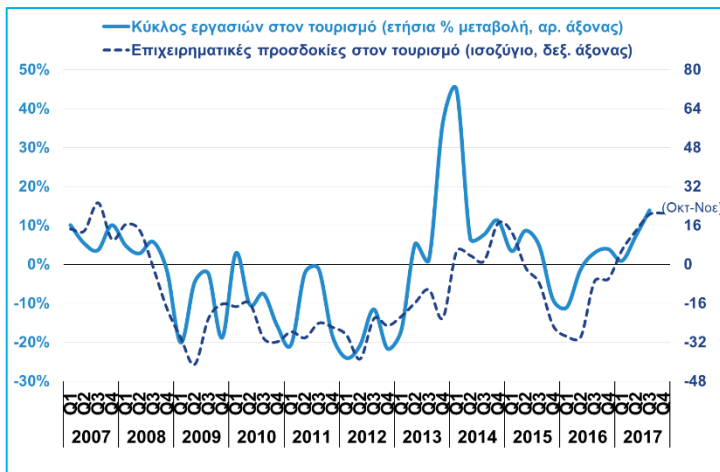
Ομάδες προϊόντων	Ιαν - Οκτ			
	(€ εκατ.)	2016	2017	%Δ
Αγροτικά προϊόντα		4.711,0	4.606,7	-2,2%
Τρόφιμα και ζώα ζωντανά		3.529,3	3.583,9	1,5%
Ποτά – καπνός		610,2	601,9	-1,4%
Λάδια και λίπη ζωικά ή φυτικά		571,5	420,9	-26,4%
Πρώτες ύλες		769,1	982,1	27,7%
Καύσιμα		5.628,7	7.295,6	29,6%
Βιομηχανικά προϊόντα		9.323,2	10.292,7	10,4%
Χημικά		2.268,2	2.545,0	12,2%
Βιομηχανικά είδη κατά Α' ύλη		3.288,5	3.855,6	17,2%
Μηχανήματα		2.165,6	2.149,3	-0,8%
Διάφορα βιομηχανικά είδη		1.600,9	1.742,8	8,9%
Άλλα		447,5	434,2	-3,0%
Σύνολο		20.879,5	23.611,3	13,1%
Σύνολο χωρίς καύσιμα		15.250,9	16.315,7	7,0%
Πρόσθετη ανάλυση:*				
Μεταποιημένα προϊόντα		11.558,9	12.453,0	7,7%
εκ των οποίων: τρόφιμα		2.333,4	2.401,0	2,9%
Πρώτες ύλες & ακατέργαστα		2.215,2	2.219,4	0,2%
εκ των οποίων: αγροτικά		1.522,4	1.368,4	-10,1%

* Στοιχεία Ιαν – Σεπ

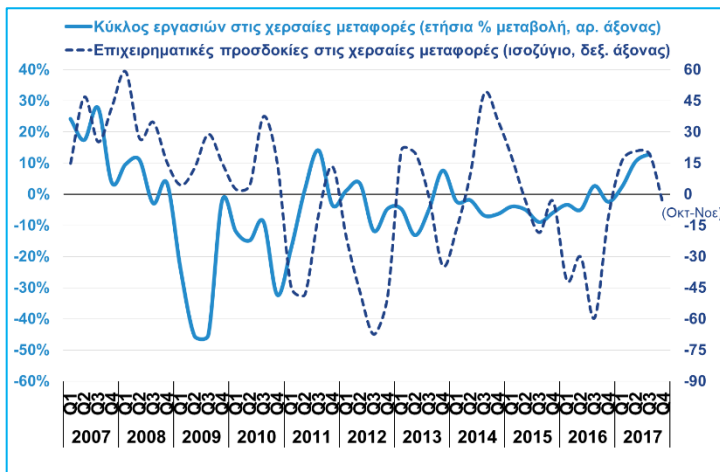

Τουρισμός, μεταφορές: Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 3^ο τρίμηνο του 2017, ο κύκλος εργασιών στον τουρισμό παρουσίασε αύξηση +13,9%, επιπλέον αύξησης +2,9% το 3^ο τρίμηνο του 2016, ενώ συνολικά κατά το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017 εμφανίζει άνοδο +10,1% (+8,1% σε σταθερές τιμές). Ο κύκλος εργασιών στον τουρισμό ακολουθεί την πορεία των επιχειρηματικών προσδοκιών στον κλάδο, όπως καταγράφονται στους δείκτες οικονομικού κλίματος, οι οποίες το 4^ο τρίμηνο του 2017 (Οκτ. – Νοε.) σταθεροποιούνται στο υψηλότερο επίπεδο από το 2007 (**Δ11**).

Δ11: Κύκλος εργασιών και επιχειρηματικές προσδοκίες στον τουρισμό (ΕΛΣΤΑΤ, Γ' 3μηνο 2017, ΕΕ-DG ECFIN, Νοε. 2017)

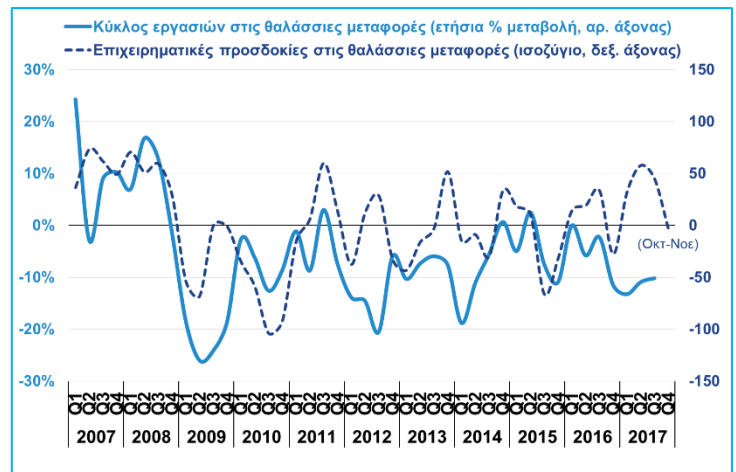

Δ12: Κύκλος εργασιών και επιχειρηματικές προσδοκίες στις χερσαίες μεταφορές (ΕΛΣΤΑΤ, Γ' 3μηνο 2017, ΕΕ-DG ECFIN, Νοε. 2017)

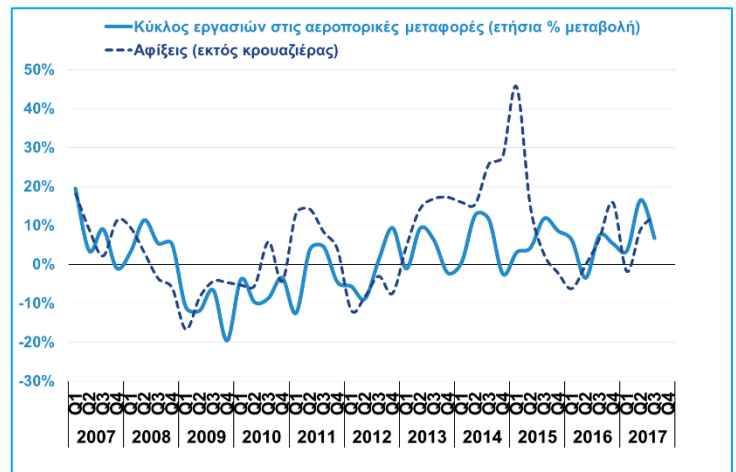

Στον τομέα των μεταφορών παρουσιάζεται μικτή εικόνα το 3^ο τρίμηνο του 2017, με τον κύκλο εργασιών στις θαλάσσιες μεταφορές να εξακολουθεί να καταγράφει απώλειες (-10,2%, επιπλέον μείωσης -2,2% το 3^ο τρίμηνο του 2016 και -11% συνολικά το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017), την ώρα που στις αεροπορικές μεταφορές ενισχύεται σημαντικά (+6,8%, επιπλέον αύξησης +7,4% το 3^ο τρίμηνο του 2016 και +9,2% το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017), όπως και στις χερσαίες μεταφορές (+12,9%, επιπλέον αύξησης +2,7% το 3^ο τρίμηνο του 2016 και +8,7% συνολικά το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017, **Δ12**, **Δ13** και **Δ14**).

Δ13: Κύκλος εργασιών και επιχειρηματικές προσδοκίες στις θαλάσσιες μεταφορές (ΕΛΣΤΑΤ, Γ' 3μηνο 2017, ΕΕ-DG ECFIN, Νοε. 2017)

Δ14: Κύκλος εργασιών στις αεροπορικές μεταφορές και τουριστικές αφίξεις (ΕΛΣΤΑΤ, Γ' 3μηνο 2017, Τράπεζα της Ελλάδος, Σεπ. 2017)

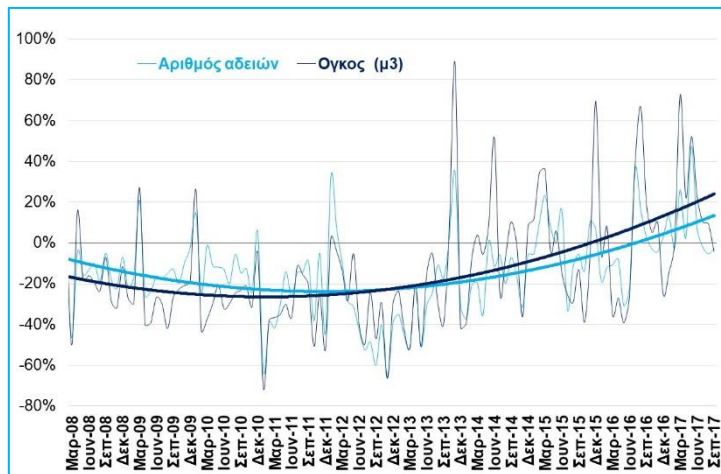

Οικοδομική δραστηριότητα: Η αύξηση της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας ανακόπηκε τον Σεπτέμβριο του 2017, καθώς ο όγκος σημείωσε πτώση -4,1% έπειτα από 6 μήνες ανοδικής πορείας. Σημειώνεται ότι τον αντίστοιχο μήνα του 2016 ο όγκος ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας είχε αυξηθεί κατά +19,5%. Πιο αναλυτικά, τον Σεπτέμβριο του 2017 ο αριθμός των νέων αδειών ανήλθε σε 1.070 (-2,9% σε ετήσια βάση), που αντιστοιχούν σε 202,9 χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα επιφάνειας (+1,6% σε ετήσια βάση) και 830,7 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου (-4,1% σε ετήσια βάση). Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Σεπτ 2017, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει αύξηση +16,7% στον όγκο σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα το 2016, ενώ η θετική τάση που έχει διαμορφωθεί από τα τέλη του 2013 (**Δ15**) επηρεάζεται από την άνοδο του τουρισμού, καθώς σημαντικό μέρος των νέων αδειών αφορά σε ανακαινίσεις σε τουριστικές περιοχές.

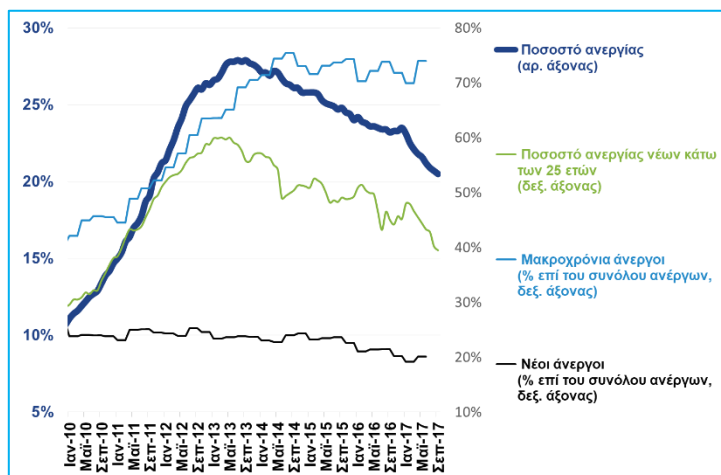
Αγορά εργασίας: Στο 20,5% υποχώρησε το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Σεπτέμβριο του 2017, από 20,7% τον προηγούμενο μήνα και 23,2% τον Σεπτέμβριο του 2016 σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ (**Δ16**), με τον αριθμό των ανέργων να υποχωρεί στους 981,1 χιλ. από 987,1 χιλ. τον προηγούμενο μήνα και 1.116,3 χιλ. τον Σεπτέμβριο του 2016 (**Δ17**). Ο ρυθμός μείωσης της ανεργίας παρουσιάζει επιτάχυνση από την αρχή του τρέχοντος έτους, γεγονός το οποίο μπορεί να αποδοθεί στην άνοδο του τουρισμού και στις ενεργές πολιτικές απασχόλησης που εφαρμόζονται από τον ΟΑΕΔ.

Πιο αναλυτικά, οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά +105,8 χιλ. άτομα σε σχέση με τον Σεπτέμβριο του 2016 (+2,9%) και κατά +10 χιλ. άτομα σε σχέση με τον Αύγουστο του 2017 (+0,3%). Παράλληλα, οι άνεργοι μειώθηκαν κατά -135,2 χιλ. άτομα (-12,1%) και κατά -6 χιλ. άτομα (-0,6%) αντίστοιχα. Το ποσοστό των νέων σε ηλικία ανέργων (15-24 ετών) υποχώρησε στο 39,5% από 45% τον Σεπτέμβριο του 2016, και των γυναικών σε 25,3% από 27,6% τον Σεπτέμβριο του 2016. Σε επίπεδο περιφέρειας, τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας εμφανίζουν η Ήπειρος και η Δυτική Μακεδονία (25,6%) και στη Μακεδονία και Θράκη

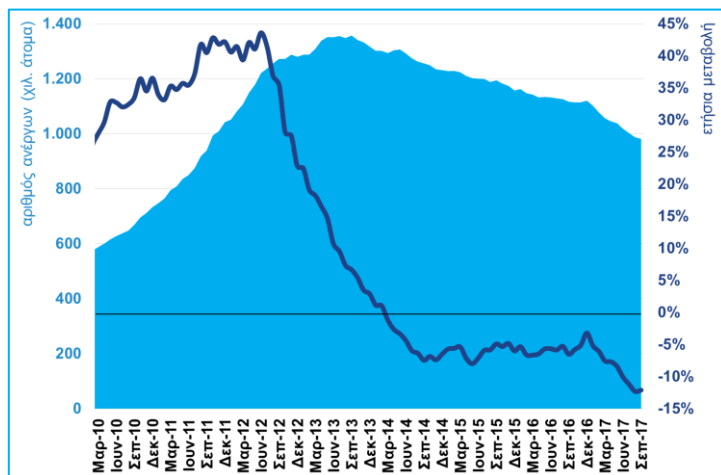
Δ15: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα: αριθμός νέων αδειών και όγκος σε κυβικά μέτρα που αντιστοιχεί σε αυτές (ΕΛΣΤΑΤ, Σεπ. 2017)

Δ16: Εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας (ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αυγ. 2017)

Δ17: Αριθμός ανέργων και ετήσια % μεταβολή (ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αυγ. 2017)

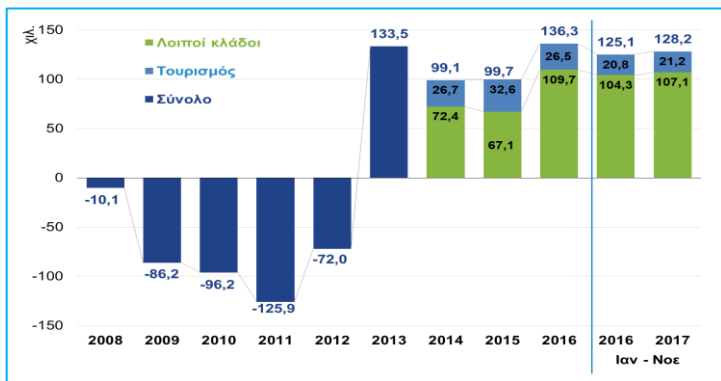

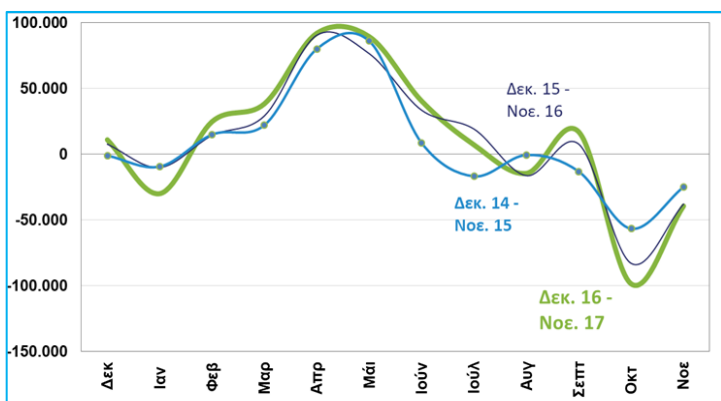
(21,8%), ενώ αντίθετα η Κρήτη και το Αιγαίο είναι οι περιφέρειες με τα μικρότερα ποσοστά (14,6% και 16,4% αντίστοιχα).

Την ίδια ώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, το ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων ανήλθε σε 128,2 χιλ. κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2017, έναντι 125,1 χιλ. κατά το αντίστοιχο διάστημα το 2016, με τις 21,2 χιλ. θέσεις να εντοπίζονται στον τουρισμό (έναντι 20,8 χιλ. το αντίστοιχο διάστημα το 2016) και 107,1 χιλ. θέσεις στους υπόλοιπους κλάδους (έναντι 104,3 χιλ. το αντίστοιχο διάστημα το 2016, **Δ18**). Ειδικότερα, τον Νοέμβριο του 2017 το ισοζύγιο ήταν αρνητικό κατά -39,2 χιλ. θέσεις (έναντι -37,7 χιλ. τον Νοέμβριο του 2016, **Δ19**), ως αποτέλεσμα κυρίως των αποχωρήσεων εποχικών εργαζόμενων στον τουρισμό, ενώ αντίθετα οι περισσότερες καθαρές προσλήψεις κατά τον ίδιο μήνα πραγματοποιήθηκαν στην εκπαίδευση και στον κλάδο των τροφίμων (+6,5 χιλ. και +1,8 χιλ. αντίστοιχα).

Δ18: Ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων, ετήσια στοιχεία (ΕΡΓΑΝΗ, Νοε. 2017)

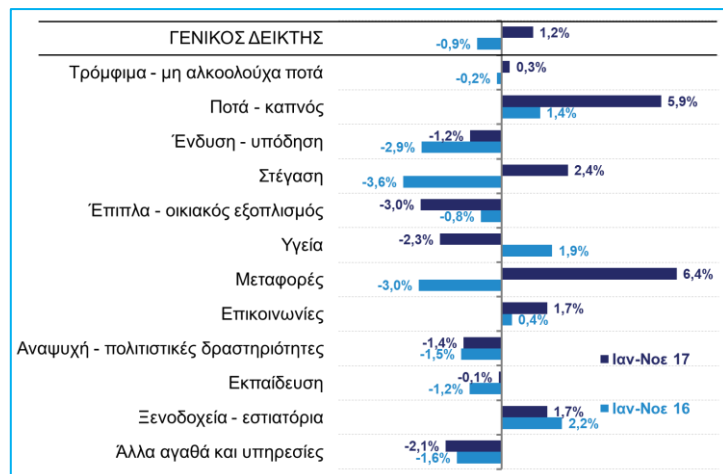

Δ19: Ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων, μηνιαία στοιχεία (ΕΡΓΑΝΗ, Νοε. 2017)

Τιμές: Άνοδο +1,1% κατέγραψε ο γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) τον Νοέμβριο του 2017, κινούμενος σε θετικό έδαφος από τον Ιανουάριο του 2017. Κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2017 ο μέσος δείκτης εμφανίζει αύξηση +1,2%, μεγάλο μέρος της οποίας οφείλεται στην άνοδο των τιμών καυσίμων και των έμμεσων φόρων σε ορισμένες κατηγορίες αγαθών. Έτσι, παρατηρούνται μεγάλες αυξήσεις στις μεταφορές (+6,4%) και στα ποτά/καπνό (+5,9%), ενώ στα τρόφιμα καταγράφεται μικρή άνοδος (+0,3%) και στις περισσότερες από τις υπόλοιπες κατηγορίες αγαθών πτώση (**Δ20**). Παράλληλα, ο δείκτης τιμών με σταθερούς φόρους κινείται σε χαμηλότερο επίπεδο από τον γενικό δείκτη (+0,4% τον Νοέμβριο του 2017 και +0,3% κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2017, **Δ21**).

Δ20: Δείκτης τιμών καταναλωτή κατά κατηγορία αγαθών (ΕΛΣΤΑΤ, Νοε. 2017)

Δ21: Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή, πυρήνας πληθωρισμού και εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή με σταθερούς φόρους (ΕΛΣΤΑΤ, Νοε. 2017)

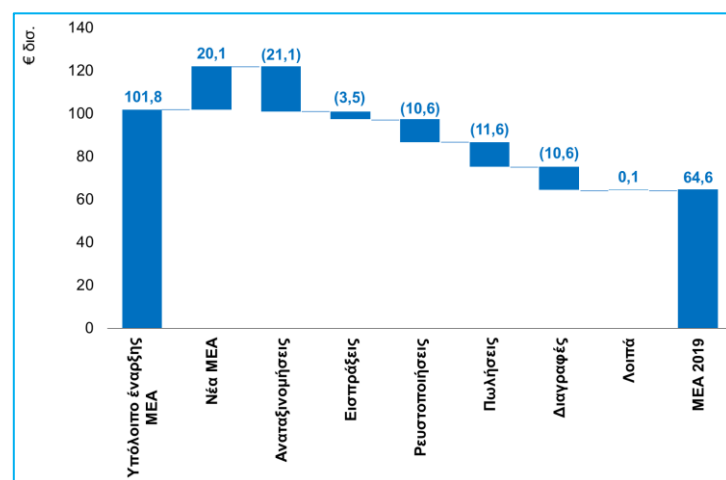
Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα: Σύμφωνα με την Έκθεση για τους Επιχειρησιακούς Στόχους Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (ΜΕΑ) τον Σεπτέμβριο του 2017 ανήλθαν σε €100,4 δισ. ή το 44,6% των συνολικών ανοιγμάτων, παρουσιάζοντας μείωση -2,4% σε σύγκριση με το τέλος Ιουνίου 2017 και -5,5% σε σύγκριση με το τέλος Δεκεμβρίου 2016. Η μείωση αυτή προήλθε κυρίως από διαγραφές δανείων (€1,1 δισ. το 3^ο τρίμηνο του 2017 και €4,4 δισ. το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017) και πωλήσεις δανείων (€1,4 δισ. το 3^ο τρίμηνο του 2017 και €1,8 δισ. το διάστημα Ιαν – Σεπ 2017), οι οποίες αφορούσαν όμως σχεδόν στο σύνολό τους μεμονωμένη συναλλαγή συγκεκριμένης τράπεζας. Αντίθετα, η μείωση που προήλθε από εισπράξεις και ρευστοποιήσεις ήταν περιορισμένη. Στις επιμέρους κατηγορίες δανείων, οι δείκτες ΜΕΑ διαμορφώνονται σε 43,3% στα στεγαστικά, 53,2% στα καταναλωτικά και 43,6% στα επιχειρηματικά.

Σύμφωνα με τους νέους στόχους μείωσης των ΜΕΑ, οι τράπεζες σκοπεύουν να επισπεύσουν την πώληση δανείων, κυρίως επιχειρηματικών, καθώς και να αυξήσουν τα ποσά των διαγραφών κατά περίπου €1,2 δισ., κυρίως στο χαρτοφυλάκιο λιανικής. Έτσι, συνολικά κατά το διάστημα Ιουνίου 2017 - Δεκεμβρίου 2019 η πώληση δανείων εκτιμάται πλέον σε €11,6 δισ. και οι διαγραφές σε €10,6 δισ., ενώ η δημιουργία νέων ΜΕΑ εκτιμάται σε €20,1 δισ. (Δ22). Με βάση τους νέους στόχους τα ΜΕΑ αναμένεται να διαμορφωθούν στο 35,2% των συνολικών ανοιγμάτων το 2019 και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) αναμένεται να μειωθούν κατά 47%, από €72,8 δισ. τον Ιούνιο του 2017 σε €38,6 δισ. ευρώ το 2019.

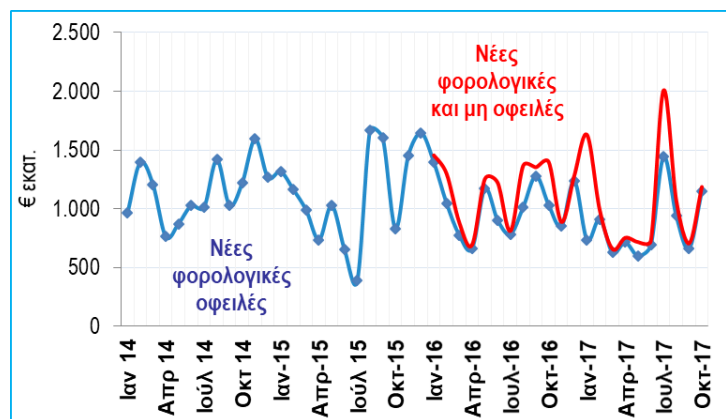
Ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο: Τα νέα ληξιπρόθεσμα χρέη των φορολογουμένων προς το δημόσιο τον Οκτώβριο 2017 ανήλθαν σε €10,4 δισ., από €9,26 δισ. τον Σεπτέμβριο 2017 και €11,74 δισ. τον Οκτώβριο 2016, καταγράφοντας εκ νέου αύξηση μετά την υποχώρηση των (συγκυριακά και σε μεγάλο βαθμό για διαδικαστικούς λόγους) αυξημένων

ληξιπρόθεσμων οφειλών του καλοκαιριού (Δ23). Τα παλιά ληξιπρόθεσμα χρέη ιδιωτών προς το δημόσιο ανήλθαν σε €89,3 δισ., εκ των οποίων τα € 21,9 δισ. αντιστοιχούν σε ΔΕΚΟ και πτωχευμένες επιχειρήσεις. Την ίδια ώρα οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του δημοσίου προς την αγορά υποχώρησαν τον Οκτώβριο σε €4,3 δισ., από €4,5 δισ. το Σεπτέμβριο του 2017 και €6,4 δισ. τον Οκτώβριο του 2017.

Δ22: Κίνηση μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (ΜΕΑ) Ιουν. 2017 – Δεκ. 2019 (Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση για τους Επιχειρησιακούς Στόχους Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων, Δεκ. 2017)

Δ23: Ληξιπρόθεσμες οφειλές πολιτών προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ, Οκτ. 2017)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€368 δισ.

67% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€60 δισ.

51% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€62 δισ.

43% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€2,4 δισ. **

30% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

190.000

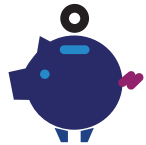
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€4,8 δισ.

20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,1 δισ.

20% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€0,8 δισ.

29% συνόλου****

* 20.500 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2015 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προσιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

M: +32 (0) 494 46 95 24

E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

